Every Church a Study Center

New Testament Timeline©

Conrad Jun Tolosa

Part One: Introduction[1]

Ang panahon sa pag-itan ng Lumang Tipan at ang kapanganakan ng Panginoong Jesus ay tinatawag na “intertestamental” period. Ito ay naganap mula kay Propeta Malachi, around 400 BC, hanggang sa pagpapahayag ni John the Bapist noong AD 25.

Ang Hebrew community ay dumaranas ng kaparusahan sapagkat alam nila ang mabigat na kasalanan nila na nag-udyok ng paghuhusga sa kanila ng Panginoon. Sila ay hiwa-hiwalay. Bagamat maraming Judio ang nagsibalik mula sa pagkaka-exile nila, marami din ang nanatili sa Persia at ang iba naman ay nanirahan sa Egypt at sa iba pang mga lugar. Ang pangangalat nilang ito ay tinatawag na “Diaspora.” Subalit ang karamihan naman ay hindi tinalikuran ang pananampalataya at pag-asa. Nalalaman nila ang mga pangako ng Diyos sa pakikipagtipan Niya kay Abraham. At naalala nila kung paano silang iniligtas ng Diyos sa pagkaalipin sa Egypt. Nanatili din ang pag-asa na darating ang Messiah na tutupad sa pagliligtas ng Diyos para sa Kanyang bayan.

Sa loob ng 400 years, nasaksihan ng mga Judio ang marahas na mga pagbabago sa mga cultura na kanila ring pinagdaanan. Ang Persian Empire ay namayagpag sa pananakop sa ilalim ni Alexander the Great. Dinala niya rin ang Greek culture o tinatawag na “Hellenism” sa mga lugar na kanyang sinakop kasama na dito ang Middle East.

Pagkamatay ni Alexander the Great noong 323 BC, si Ptolemy, na isa sa kanyang mga Greek Generals, ang namahala sa Palestine at namamahala din sa Egypt. Walang masyadong alam ang mga Ptolemies sa Judea kaya ang mga Judio sa lugar na iyon ay patuloy na naisasagawa ang kanilang religious practices sa ilalim ng kanilang high priest. Ang gawain ng high priest ay nakatuon lamang dapat sa religious purpose subalit dahil walang hari ang mga Judio nang mga panahong iyon, ang kanyang gawain ay naging political symbol na rin.

Ang mga Judio sa Alexandria, Egypt ay umunlad sa ilalim ng pamamalakad ng mga Ptolemies. Subalit kailangan nilang harapin ang bagong kapaligiran nila. Marami sa mga Jewish intellectuals ay nagnanais na ituro sa mga Gentiles ang patungkol sa history ng mga Hebreo. Sinubukan naman ng iba na pagsamahin ang biblical religion at pilosopiya.

Isa pa sa mga generals ni Alexander ay si Seleucus. Siya ay namuno din sa isang empire na umabot sa western coast ng Asia Minor (modern Turkey) hanggang sa Babylon na lumagpas pa sa Silangan nito. Ang capital ng Seleucus Empire ay sa Antioch, Syria na nasa Hilaga ng Palestine. Ito ay naging challenge sa Ptolemaic rulers hanggang ma-occupy ni Antiochus III, isang Seleucid ruler, ang Palestine noong 198 BC.

Naapektuhan agad ang mga Judio sa mga pagbabagong ito. Subalit pagdating ng 175 BC nang pumalit si Antiochus IV, dumanas ng isang matinding panahon ang Hebrew community sa Judea. Tinatawag din si Antiochus na “Epiphanes” (God manifest). Sa panahong ito naramdaman ni Antiochus IV ang threat ng mga Romans na dahan-dahang sumusulong sa Silangan. At upang mapalakas at mapagtibay ang kanyang empire, pinabilis ni Antiochus IV ang proceso ng pagpapalaganap ng hellenization sa Palestine.

Tinanggap ng maraming Judio ang ganitong pagbabago kung saan ang naging resulta ay ang pagtalikod nila sa kanilang religious identity. Marami rin naman Judio ang tumanggi sa mga pagbabago. Ang mga copya ng mga Kasulatan sa Hebreo ay sinunog, ang Sabbath ay ipinagbawal, ang circumcision ay naging labag na sa batas at ang mga lumalabag ay pinapatay. Noong 167 BC, nilapastangan ni Antiochus IV ang Jewish temple nang itayo na roon ang estatwa ni Zeus at naghandog ng mga baboy.

Hindi pa nagtatagal nang mangyari ang paglalapastangang ito sa temple, sumiklab naman ang Maccabean Revolt sa pamumuno ni Judas Maccabeus. Sila ay maliit na hukbo ng mga Judio na lumalaban sa mga Seleucid armies. Inokupa muli ng mga Judio ang Jerusalem at ni-rededicate ang Temple noong 164 BC.

Hindi na-contento ang mga Judio na maibalik lamang ang pagsasagawa ng kanilang religious practices. Lumaban sila upang matamo ang kanilang political freedom. Nang mamatay si Judas, ang ipinagpatuloy ng kanyang mga kapatid, na sina Simon at Jonathan, ang pakikipaglaban hanggang 142 BC, nang ang Judea ay maging independent at matatag ang Hasmonean dynasty. Ito ay nagmula kay Hashmon na ancestor ng mga Maccabees.

Ang pakikipagbaka laban sa Hellenization ay hindi pa tapos. Si Jonathan ay nag take-over bilang high priest kahit hindi siya nanggaling sa linya ni Zadok.

Nag-dominate ang Hasmonean rulers sa priesthood. Unti-unti nilang inangkin ang pamumuhay ng mga Greeks. Ang historical origin ng Sadducees at Pharisees ay hindi tiyak kung saan nagmula. Bagamat ang Pharisees ay hindi political group, sila ang tumatayong oposisyon nang mga pahanong iyon. Sinikap nilang mapanatili ang kadalisayan ng Judaism regulations. At sa pamamagitan ng kanilang sariling interpretasyon sa mga batas, nabago nila ang maraming biblical requirements.

Sa kabila ng panahon ng kasaganaan, hindi napigilan ng Hasmonean dynasty ang pagsulong ng mga Romans. Noong 63 BC, sinakop ni Roman General Pompey ang Jerusalem na nauwi sa pagiging hari ni Herod sa Judea. Siya ay ipinanganak na Idumean subalit naging Jewish proselyte. Naghari siya simula 37 BC hanggang kanyang kamatayan noong 4 BC. Siya ay magaling na tagapamuno at ang pinakamahalagang project niya ay ang rebuilding ng temple sa Jerusalem na nagsimula sa 20 BC hanggang sa kinamatayan na niya ito (John 2:20). Dahil sa kanyang mga accomplishments, nakilala siya bilang Herod the Great.

Ang mga Judio ay nasa ilalim ng foreign power nang magsimula ang New Testament story na naghihintay pa rin sa katuparan ng kanilang kaligtasan.

Early years to first Passover

Ang pahayag tungkol sa pagsilang ni John the Baptist. Noong panahong si Herod the Tetrarch (anak ni King Herod the Great) ang naghahari sa Galiliee at Perea, si Angel Gabriel ay nagpakita kay Zechariah na isang paring Judio. Sinabi ng Anghel na dininig ng Panginoon ang kanyang panalangin. Ang kanyang asawang si Elizabeth, na isang baog, ay magkakaanak ng lalaki at papangalanan nila itong *"John."*

Ipinahayag ang pagsilang ni Jesus. Nang ikaanim na buwan ng pagdadalang tao ni Elizabeth, si Angel Gabriel ay isinugo ng Diyos sa Nazareth upang kausapin ang dalagang birhen na si Mary. Sinabi ng anghel sa kanya na siya ay pinarangalan at pinaboran ng Diyos. Ang Diyos ay sumasakanya at siya ay

pinili. Sinabi pa ng anghel na siya ay maglilihi at manganganak ng isang sanggol na lalaki na papangalanang Jesus. Siya'y magiging dakila at tatawaging Anak ng Kataas-taasang Diyos. Ang kanyang paghahari ay walang katapusan. Mangyayari ito sapagkat sasakanya ang Banal na Espiritu at mapapasailalim siya sa kapangyarihan ng Kataas-taasang Diyos.

Dinalaw ng isang anghel si Joseph. Si Joseph na mapapangasawa ni Mary ay isang matuwid na tao. Binalak niyang hiwalayan ng palihim si Mary ngunit habang pinag-iisipan niya ito, nagpakita sa kanya sa panaginip ang isang anghel ng Panginoon. Sinabi ng anghel na hindi siya dapat matakot na pakasalan si Mary sapagkat ang sanggol na dinadala nito ay mula sa Banal na Espiritu.

Nangyari nga ang lahat ng ito upang matupad ang sinabi ng Panginoon sa pamamagitan ng mga propeta na *"maglilihi ang isang birhen at magsisilang ng isang sanggol na lalaki, at tatawagin Siyang Immanuel – na ang kahulugan ay Kasama natin ang Diyos."* Nang magising si Joseph sinunod niya ang utos ng Panginoon. Pinakasalan niya si Mary.

Ang pagsilang kay Jesus. Mula sa Nazareth, si Joseph at Mary ay nagtungo sa Bethlehem upang magpatala sa census. Habang sila'y nasa Bethlehem, sumapit ang oras ng panganganak ni Mary. Walang lugar para sa kanila sa mga bahay-panuluyan kaya napilitan si Mary na manganak sa isang sabsaban. Siya ay nagsilang ng isang lalaki.

Ang pagbabalita ng mga anghel sa kapanganakan ni Jesus at ang pagdalaw ng mga pastol. Nang gabing iyon, may mga pastol sa parang. Tumayo sa kanilang harapan ang isang anghel ng Panginoon upang ibalita sa kanila ang pagkasilang ng Tagapagligtas, ang Cristong Panginoon, sa kanilang bayan. Sinabi sa kanila ng anghel kung saan nila matatagpuan ang sanggol. Matapos itong ibalita ng anghel sa mga pastol, isang laksang anghel ang nakita nila na nagpupuri sa Diyos. Nang makaalis na ang mga anghel, nag usap-usap ang mga pastol at sila ay nagtungo sa kinaroroonan ng sanggol.

Pagsapit ng ika-walong araw, ang sanggol ay tinuli at tinawag Siyang Jesus.

Ang pagdalaw ng mga Magi. Nang maipanganak na ang sanggol, may mga pantas na nagtanong kung nasaan ang bagong silang na Hari ng mga Judio sapagkat nais nilang sambahin Siya. Naligalig si Herod at ang buong Jerusalem. Pinatawag niya ang mga punong saserdote at mga guro ng batas at tinanong niya ang mga ito. Inusisa niya sila kung kailan lumitaw ang bituin sapagkat may mga pantas na magtutungo sa kinaroroonan ng sanggol. Pagkatapos, pinapunta na ni Herod sa Bethlehem ang mga pantas upang hanapin at ipagbigay alam sa kanya kung saan naroroon ang sanggol.

May bituing nanguna sa mga pantas at ito ay tumigil sa tapat ng kinaroroonan ng sanggol. Sila'y nagalak at nagpatirapa upang sambahin ang sanggol. Inihandog din nila sa Kanya ang mga dala nilang ginto, insenso at mira.

Nang pauwi na ang mga pantas, nakatanggap sila ng babala sa pamamagitan ng panaginip na huwag ng bumalik kay Herod, kaya't nag-iba na sila ng daan pauwi.

Pagpatay sa mga sanggol (4 BC). Dahil nalinlang si Herod ng mga pantas, iniutos niyang patayin lahat ng lalaking sanggol na dalawang taon pababa.

Ang pagtakas nina Joseph, Mary at Jesus sa Egypt. Sa isang panaginip, nagpakita ang anghel ng Panginoon

at sinabi kay Joseph na itakas niya ang kanyang mag-ina sa Egypt at manatili sila roon sapagkat may masamang balak si Herod. Sumunod si Joseph at nanatili sila doon hanggang mamatay si Herod. Dito natupad ang hula na sinabi ng Panginoon sa pamamagitan ng isang propeta, *Mula sa Egypt, tinawag Ko ang Aking Anak*.

Dinala si Jesus sa Templo. Nang araw ng seremonyas ng paglilinis, dinala si Jesus sa Jerusalem upang iharap sa Panginoon. Sapagkat nasusulat sa Kautusan *"bawat panganay na lalaki ay itatalaga sa Panginoon."* Nag-alay din sila ng handog ayon sa nakasaad sa Kasulatan.

Ang Pagbabalik nila Joseph, Mary at Jesus sa Nazareth. Nang mamatay na si Herod, kinausap muli ng anghel si Joseph upang magbalik na sila sa Israel. Tumuloy sila sa Nazareth bilang pagsunod sa babalang natanggap niya sa kanyang panaginip. Ang bata ay lumaking malakas at puno ng karunungan sapagkat ang pabor ng Diyos ay nasa Kanya.

Ang Batang si Jesus sa Loob ng Templo (8 AD). Taon-taon nagpupunta sina Joseph at Mary sa Jerusalem para sa Passover celebration. Nang si Jesus ay 12 taon na, sila ay dumalo ng celebrasyon ayon sa kanilang nakaugalian. Nang sila ay pauwi na, hindi namalayan ni Mary at Joseph na si Jesus ay naiwan sa Jerusalem.

Pagkalipas ng tatlong araw, si Jesus ay natagpuan nila sa loob ng Templo. Siya'y nakaupo kasama ng mga guro, nakikinig at nagtatanong sa kanila. Humanga ang mga nakasaksi niyon pati na ang kanyang mga magulang.

Tinanong Siya ng kanyang ina kung bakit Niya ginawa iyon, lubha silang nag-alala. Sumagot si Jesus ng ganito – *Bakit ninyo Ako hinahanap? Hindi ba ninyo alam na Ako'y dapat mamalagi sa tahanan ng Aking Ama?* Ngunit hindi nila naunawaan ang Kanyang sagot.

Si Jesus ay sumama sa kanila pauwi sa Nazareth, at Siya'y naging masunurin sa kanila. Patuloy na lumaki si Jesus sa pangangatawan, lumawak ang kanyang karunungan at lalong naging kalugod- lugod sa Diyos at sa mga tao.

Inihanda ni John the Baptist ang pagdating ni Jesus (26 AD). Sa ika 15th year ng paghahari ni Tiberius Caesar, si Pontius Pilate ang gobernadorya ng Judea at si Herod naman ang tetrarch ng Galilee. Sina Caiaphas at Annas ang punong mga pari. Ang salita ng Panginoon ay dumating kay John na anak ni Zechariah. Isinisigaw niya na dapat na nilang pagsisihan ang kanilang mga kasalanan sapagkat ang kaharian ng Diyos ay nalalapit na.

Dahil sa katanungan sa puso ng mga taga-sunod ni John kung siya ba ang Cristo, sinabi niya sa kanila na siya ay nagbabautismo sa tubig subalit ang higit na mas makapangyarihan sa kanya ay darating. Siya ang magbabautismo sa kanila sa pamamagitan ng Banal na Espiritu.

Nang tanungin si John ng mga pari at mga Levita kung siya ang Cristo o si Elijah o Propeta. Itinanggi niya ito. Sa halip, sinabi niyang siya ang tinig na sumisigaw sa wilderness na, Ihanda na ang daan para sa Panginoon, tulad ng naiulat ni Isaiah.

Binautismuhan ni John si Jesus sa Jordan River (26 AD). Mula sa Galilea, si Jesus ay nagtungo sa Jordan upang magpabautismo kay John. Pinipigilan pa sana Siya ni John subalit sinabi ni Jesus na ito ang

nararapat upang matupad ang lahat ng katuwiran. Si Jesus ay binautismuhan nga ni John sa Ilog Jordan. Pagkaahung-pagkaahon ni Jesus sa tubig, ang buong kalangitan ay binuksan sa Kanya at bumababa sa Kanya ang Espiritu na nasa anyo ng isang kalapati. Ang tinig mula sa langit ay nagsabing, "*Ikaw ang minamahal Kong Anak na lubos Kong kinalulugdan.*"

Si Jesus ay tinukso ng Diablo (27 AD). Pinangunahan ng Banal na Espiritu si Jesus sa wilderness. Pagkatapos Niyang mag-fasting ng 40 days at 40 nights, Siya - sa Kanyang kagutuman - ay tinukso ng diablo. Tatlong beses tinangka ni Satanas na magkasala si Jesus, subalit siya ay hindi nagtagumpay. Tatlong beses ginamit ni Jesus ang salita ng Diyos upang mapawalang bisa ang ginawang panunukso ng diablo. Pagkatapos iniwan siya ng diyablo at dumating naman ang mga anghel upang Siya'y paglingkuran.

Bumalik si Jesus sa Nazareth subalit hindi Siya tinanggap doon (27 AD). Pagkatapos arestuhin si John the Baptist, pumunta si Jesus sa Galilea na puno ng kapangyarihan ng Espiritu. Kumalat ang ulat patungkol sa Kanya sa mga karatig bayan. Siya ay patuloy na nagturo sa mga sinagoga na pinarangalan ng lahat.

Dumako si Jesus sa Nazareth, ang lugar kung saan siya lumaki. At tulad ng nakagawian na Niya, nagturo Siya sa sinagoga sa araw ng Sabbath. Matapos Niyang magturo, marami ang namangha sa Kanyang mga salita. Ang mga nakinig ay nagtanungan, "Hindi ba ito ang anak ni Joseph?" Sinabi ni Jesus na walang propeta ang tinatanggap sa sarili niyang bayan. Sinabi pa Niya na maraming balo sa Israel nang magkaroon ng taggutom noong panahon ni Elijah subalit sa isang balo lamang siya ipinadala ng Panginoon. Maraming ketongin sa Israel noong panahon ni Elisha, subalit si Naaman lamang ang pinagaling. Dahil sa mga sinabi ni Jesus, sumiklab ang galit ng mga tao at pinalayas Siya patungong dulo ng cliff upang itulak Siya subalit Siya ay nakawala sa kanila.

Ang Pagtawag kina Andrew at Simon Peter (27 AD). Habang si Jesus ay naglalakad sa tabi ng Sea of Galilee, nakita Niya ang magkapatid na *Simon* at *Andrew* na nagtatapon ng kanilang lambat sa dagat. Sinabi sa kanila ni Jesus, *Sumunod kayo sa Akin at gagawin Ko kayong mangingisda ng mga tao.* Agad-agad silang sumunod. Mula roon ay nakita ni Jesus ang magkapatid na *James* at *John* na nagkukumpuni ng kanilang lambat kasama ang kanilang ama na si Zebedee. Tinawag din Niya ang magkapatid, at agad din naman silang sumunod kay Jesus at iniwan ang kanilang ama.
,
Tinawag ni Jesus sina Philip at Nathanael. Kinabukasan minabuti ni Jesus na magtungo sa Galilea. Nakita Niya roon si *Philip* at sinabihan na sumunod sa Kanya. Si Philip ay taga Bethsaida, kung saan sina Andrew at Simon ay taga-roon din. Nakita ni Philip ang kanyang kapatid na si *Nathanael* at ibinalita rito na natagpuan na niya ang Mesiyas. Noong una ay may pag-aalinlangan pa sa puso ni Nathanael. Subalit nang nagsalita sa kanya si Jesus, naniwala siyang si Jesus ay Anak nga ng Diyos.

Jerusalem, 27 AD - The First Passover

Pagmamalasakit para sa Templo. Malapit na ang Paskwa ng mga Judio kaya't pumunta si Jesus sa Jerusalem. Nadatnan Niya sa Templo ang mga nagtitinda ng mga hayop at mga namamalit ng salapi. Nagalit Siya kaya tinaboy Niya ang mga nagtitinda kasama ang kanilang mga hayop, itinaob niya ang mga mesa at tinapon ang mga pera. Sinabihan sila ni Jesus na huwag nilang gawing bahay kalakalan ang tahanan ng Kanyang Ama.

Dahil dito'y tinanong Siya ng mga pinuno ng Judio kung anong himala ang Kanyang maipapakita upang patunayang may karapatan Siyang gawin iyon. Sinabi sa kanila ni Jesus na wasakin nila ang Templong

ito at sa loob ng tatlong araw ay muli Niya itong itatayo. Lingid sa kaalaman ng mga Judio na ang tinutukoy ni Jesus na templo ay ang Kanyang katawan.

Binisita ni Nicodemus si Jesus (27 AD): Isang gabi, may isang Pariseo na nagngangalang Nicodemus, na pinuno ng mga Judio, ang nagtungo kay Jesus. Sinabi niyang alam niya na si Jesus ay nagmula sa Diyos dahil sa mga bagay na Kanyang ginagawa. Sinagot siya ni Jesus na malibang ipanganak na muli ang isang tao, hindi niya makikita ang kaharian ng Diyos.

Nagtaka si Nicodemus kaya't nilinaw ni Jesus ang Kanyang sinabi na maliban na ang isang tao ay ipanganak sa pamamagitan ng tubig at ng espiritu hindi siya makakapasok sa kaharian ng Diyos. Ang taong ipinanganak sa laman ay laman, at ang ipinanganak sa Espiritu ay Espiritu. Ang hangin ay umiihip kung saan man nito naisin, naririnig mo ang ihip subalit hindi mo alam kung saan ito nanggagaling o kung saan man ito patungo. Ganoon din sa mga taong ipinanganak sa Espiritu.

Tinanong ni Nicodemus kung paano ito magaganap. Sinabi ni Jesus kay Nicodemus, *Ikaw ay guro sa Israel subalit hindi mo nauunawaan ang mga bagay na ito. Kung nagbabahagi ako sa iyo ng mga patungkol sa mundo at hindi mo ito pinaniniwalaan, paano mo pa paniniwalaan ang mga makalangit na bagay? Wala pang nakaaakyat sa langit maliban sa nakababa na mula doon, ang Anak ng Tao. Tulad nang pagtaas ni Moses sa ahas doon sa wilderness, ganoon din, ang Anak ng Tao ay dapat itaas upang ang sinumang maniwala ay magkaroon ng buhay ng walang hanggan.*

Nagbautismo si Jesus. Si Jesus at ang kanyang mga alagad ay nagpunta sa lupain ng Judea. Nanatili Siya roon ng kaunting panahon na kasama nila at nagbautismo ng mga tao. Bagaman hindi si Jesus mismo ang nagbabautismo, kundi ang kanyang mga alagad.

Si John the Baptist ay nagbabautismo rin sa Aenon malapit sa Salim. Nagkaroon ng discussion ang ilan sa kanyang mga alagad at isang Judio patungkol sa paglilinis kaya lumapit sila kay John. Sinabi nila sa kanya na si Jesus na kanya ring binautismuhan at pinatotohanan ay nagba-bautismo rin at marami ang nagpupunta kay Jesus. Sinabi ni John sa kanyang mga alagad na alam naman nila na hindi siya si Cristo subalit siya ay naunang ipinadala. Ang nagmamay-ari sa bride ay ang bridegroom. Ang kaibigan ng bridegroom, na nakatayo sa tabi niya ay lubos na nagagalak sa tinig ng bridegroom. Samakatuwid, ang kagalakan kong ito ay lubos na. Kailangan Niyang maitaas at ako naman ay dapat maibaba.

Siya na nagmula sa taas ay higit sa lahat. Siya na nagmula sa mundo ay taga-mundo at nagsasalita na parang taga-mundo. Siya na nagmula sa langit ay higit sa lahat. Siya ay nagpapatotoo sa kanyang nakita at narinig, subalit walang tumatanggap sa kanyang pagpapahayag. Ang sinumang tumanggap ng kanyang pagpapatotoo ay nagsasabing ang Diyos ay totoo. Sapagkat Siya na isinugo ng Diyos ay nagpapahayag ng mga salita ng Diyos, sapagkat ibinibigay Niya ang Espiritu ng walang pantakal. Mahal ng Ama ang Anak at ipinagkaloob na Niya ang lahat ng bagay sa Kanyang kamay. Ang sinumang naniniwala sa Anak ay may buhay na walang hanggan; ang sinumang sumuway sa Anak ay hindi magkakaroon ng buhay kundi ang galit ng Diyos ay mapapasakanya.

Nakipag-usap si Jesus sa Samaritana (27 AD). Nang malaman ni Jesus na narinig ng mga Pariseo na Siya ay nagbabautismo at nagkakaroon ng mas maraming disipulo kaysa kay John (bagamat ang mga disipulo lang niya ang nagbabautismo), minarapat niyang umalis sa Judea at magtungo sa Galilea. Subalit upang makarating doon, kinakailangang dumaan Siya sa Samaria. Pagdating Niya sa bayan, pagod na Siya kaya naupo Siya sa tabi ng balon.

May isang Samaritana ang sumasalok ng tubig sa balon at humingi si Jesus ng tubig sa kanya. Dahil sa ang mga Judio ay walang pakikisama sa mga Samaritano, nagtanong ang babae kay Jesus kung bakit Siya na isang Judio ay nanghihingi ng tubig sa isang Samaritana. Sinagot ni Jesus ang babae, *Kung alam mo ang handog ng Diyos at kung sino ang nagsasabi sa iyong, 'Bigyan mo Ako ng tubig,' siguradong hihingi ka sa Kanya at siguradong bibigyan ka Niya ng 'tubig ng buhay.'*

Sinabi pa ni si Jesus, *Lahat ng iinom sa tubig na ito ay mauuhaw muli subalit ang sinumang uminom ng tubig na Aking ibibigay ay hindi na kailanman mauuhaw. Ang tubig na ibibigay Ko ay pagmumulan ng tubig tungo sa buhay na walang hanggan.* Kaya sinabi ng babae kay Jesus na bigyan siya ng tubig na ito upang hindi na siya mauhaw at sumalok sa balon na iyon.

Inutusan siya ni Jesus na tawagin ang kanyang asawa subalit sinabi ng babae na wala siyang asawa. Tumugon si Jesus na tama iyon, wala siyang asawa sapagkat lima ang kanyang asawa at ang kinakakasama niya sa kasalukuyan ay hindi rin niya asawa.

Sinabi pa ni Jesus sa babae na darating ang oras na hindi na sa bundok na iyon o sa Jerusalem pa siya sasamba sa Ama. Darating ang oras na ang tunay na sumasamba sa Ama ay sasamba sa Kanya sa Espiritu at katotohanan. Ang Diyos ay Espiritu kaya Siya ay dapat sambahin sa Espiritu at katotohanan. Sinabi ng babae kay Jesus na alam niyang darating na ang Mesias na tinatawag na Cristo. Sinabi ni Jesus sa babae, *Ako, na iyong kausap ay Siya na nga.*

Nagtaka ang mga disipulo ni Jesus nang datnan nilang nakikipag-usap Siya sa babae subalit walang nagtanong sa Kanya. Umalis ang babae at ipinamalita sa mga tao ang tungkol kay Jesus. Maraming Samaritano ang naniwala kay Jesus dahil sa patotoo ng Samaritana. Matapos nilang marinig si Jesus, mas naniwala sila hindi dahil sa patotoo ng babae kundi dahil sa mga narinig nila mula kay Jesus.

Bumalik muli si Jesus sa Galilea kung saan Siya ay maluwag na tinanggap roon dahil sa mga nasaksihan nila sa Kanyang mga gawa sa Jerusalem.

Ang Sermon on the Mount (27 AD). Maraming tao ay patuloy na sumunod kay Jesus. Nang makita Niya sila, umakyat siya sa bundok, naupo at nilapitan Siya ng Kanyang mga disipulo. At siya'y nagsimulang magturo.

Namangha kay Jesus ang mga tao nang kanilang marinig ang Kanyang pagtuturo sapagka't nagturo Siya nang may kapangyarihan, hindi tulad ng mga tagapagturo ng Kautusan.

Mas lalong hinangad ng mga Judio na si Jesus ay patayin sapagkat hindi lamang Niya sinusuway ang batas ng Sabbath, kundi tinatawag pa Niyang Ama ang Diyos na parang Sila ay magkapantay.

Kaya sinabi ni Jesus sa kanila, *Ang Anak ay hindi makakikilos ng sarili lamang kundi kung ano ang Kanyang nakikitang ginagawa ng Ama. Sapagkat kung ano ang gawin ng Ama, ganoon din ang gagawin ng Anak. Sapagkat mahal ng Ama ang Anak at ipinakikita Niyang lahat sa Anak kung ano ang Kanyang ginagawa. At higit pa rito ang Kanyang ipamamalas upang kayo ay mamangha. Katulad nang binubuhay ng Ama ang mga patay at binibigyan Niya ng buhay, ganoon din ang Anak na nagbibigay buhay sa mga pagkakalooban Niya. Hindi huhusgahan ng Ama ang sinoman sapagkat ibinigay na Niya sa Anak ang paghuhusga upang Siya ay bigyan parangal tulad ng pagpaparangal sa Ama. Ang sinumang hindi*

nagpaparangal sa Anak ay hindi nagpaparangal sa Ama na nagsugo sa Kanya. Ang sinumang makarinig ng Aking salita at nagtiwala sa nagsugo sa Akin ay may buhay na walang hanggan. Hindi na siya huhusgahan, kundi nakatawid na siya sa kamatayan tungo sa buhay.

Pangangaral at pagpapagaling ni Jesus. Nilibot ni Jesus ang buong Galilea. Nagtuturo siya sa mga sinagoga at ipinapangaral ang Magandang Balita tungkol sa paghahari ng Diyos. Pinapagaling din Niya ang lahat ng uri ng sakit at karamdaman ng mga tao kaya sila sumusunod sa Kanya.

Maraming pinagaling si Jesus (28 AD). Nang gabing iyon, dinala kay Jesus ang mga sinasapian ng mga demonyo. Sa isang salita lamang ay pinalayas Niya ang masasamang espiritu at pinagaling ang lahat ng mga may karamdaman. Sa gayon natupad ang sinabi ni Propeta Isaias na *"Inalis Niya ang ating mga kahinaan, pinagaling ang ating mga karamdaman".*

Tinawag si Mateo (28 AD). Isang araw, nakita ni Jesus si Mateo na nakaupo sa tanggapan ng buwis. Tinawag Niya ito at sila ay nakipagsalo sa mga maniningil ng buwis. Nang makita ito ng mga Pariseo nagtaka at napatanong sila kung bakit nakikisalo si Jesus sa mga maniningil ng buwis at sa mga makasalanan. Nang marinig ito ni Jesus, sinabi Niyang, *Hindi nangangailangan ng manggagamot ang walang sakit kundi ang maysakit. Sapagkat naparito Ako hindi upang tawagin ang mga matuwid kundi ang mga makasalanan.*

Part Two: Second Passover and Village Ministries

Jesus, Lord of the Sabbath (28 AD). Isang araw ng Sabbath habang dumadaan si Jesus sa may triguhan, pumitas ng grain ang mga Kanyang mga disipulo. Nakita ito ng mga Pariseo at nagtanong kung bakit nila ginagawa iyon sa araw ng Sabbath. Sinagot naman sila ni Jesus, *Ang Sabbath ay ginawa para sa tao at hindi ang tao para sa Sabbath. Kaya ang Anak ng Tao ay ang Panginoon kahit sa araw ng Sabbath*.

Babala sa mga Bayan na ayaw magsisi. Sinumbatan ni Jesus ang mga bayang nakasaksi sa Kanyang mga ginawang himala sapagka't hindi sila nagsisi't tumalikod sa kanilang mga kasalanan. Sabi ni Jesus*, Ang mga bayan at mga taong nais itaas ang kanilang sarili ay ibabagsak hanggang sa daigdig ng mga patay.*

Lumapit sa akin at magpahinga. Sinabi ni Jesus na *Ibinigay na sa Akin ng Aking Ama ang lahat ng bagay. Walang nakakakilala sa Anak kundi ang Ama, at walang nakakakilala sa Ama kundi ang Anak at ang mga pinili ng Anak na pagpahayagan Niya.*

Dagdag pa ni Jesus*, Ang lahat ng nahihirapan at lubhang nabibigatan sa kanilang pasanin ay lumapit sa Akin at kayo ay Aking bibigyan ng kapahingahan.*

Inanyayahan ng isang Pariseo si Jesus upang makasalo nila (29 AD). Inanyayahan ng isang Pariseo si Jesus upang saluhan sila sa pagkain at pinaunlakan naman Niya ito. Nalaman ng isang babaeng makasalanan na naroon si Jesus sa tahanan ng Pariseo kaya nagdala siya ng sisidlan ng pabango at lumapit ito kay Jesus sa gawing paanan. Umiiyak na binasa niya ng kanyang mga luha ang mga paa ni Jesus. Pinunasan niya ito ng kanyang sariling buhok, hinalikan at binuhusan ng pabango ang mga paa.

Naisip ni Simon na Pariseo na kung si Jesus ay isang propeta, malalaman Niya na ito ay isang babaeng makasalanan. Kaya nagkuwento si Jesus kay Simon. Mayroong dalawang tao na may pagkaka-utang sa banker. Ang isa ay 500 at ang isa naman ay 50. Wala silang maipangbayad sa kanilang mga utang. Pinatawad na sila ng taong pinagkautangan nila.

Ang tanong ni Jesus kay Simon, *Sino sa palagay mo ang mas magpapakita ng pagmamahal sa banker?* Sinabi ni Simon na sa palagay niya yaong taong may mas malaking pagkakautang. Sumang-ayon si Jesus at nagpatuloy magsalita, *Nakikita mo ba ang babaeng ito? Dumating Ako sa iyong tahanan, hindi mo Ako binigyan ng tubig para sa Aking mga paa, subalit ang babaeng ito, hinugasan niya ang Aking mga paa ng kanyang luha at pinunasan ito ng kanyang buhok. Hindi mo Ako hinalikan, subalit ang babaeng ito ay walang tigil sa paghalik sa Aking paa mula nang Ako ay dumating. Hindi mo binuhusan ng langis ang Aking ulo subalit binuhusan niya ng pabango ang Aking mga paa. Kaya sinasabi Ko sa iyo na ang marami niyang kasalanan ay napatawad na – na kanyang ipinakita sa kanyang malaking pagmamahal. Datapwat ang pinatawad sa kakaunti ay kakaunti ring magmahal.*

Sinabi ni Jesus sa babae na ang kanyang mga kasalanan ay pinatawad na at naligtas siya dahil sa kanyang pananampalataya.

At ang mga kasalo ni Jesus ay nagsimulang magtanong sa sarili kung sino ba itong nangangahas magpatawad ng kasalanan.

Patuloy na naglibot si Jesus sa mga bayan at mga nayon sa paligid. Nangangaral Siya at nagtuturo ng Magandang Balita tungkol sa kaharian ng Diyos. Kasama Niya ang labindalawa at ilang babaeng pinagaling Niya sa masasamang espiritu at sa kanilang mga karamdaman.

Si Mary na tinatawag na *Magdalene,* mula sa kanya'y pitong demonyo ang pinalayas. Si *Joanna* na asawa ni Chuza na katiwala ni Herod at si *Susanna* at marami pang iba.

The Blasphemy of the Holy Spirit. Minsan, pinalayas ni Jesus ang isang demonyo mula sa isang lalaking pipi at bulag. Nang nakapagsalita ito at nakakita, ang tao ay humanga sa Kanya. Subalit, nang malaman ito ng mga Pariseo, pinaratangan nila si Jesus na nakakapagpalayas lamang Siya ng demonyo sa pamamagitan ng kapangyarihan ni Beelzebul, ang prinsipe ng mga demonyo.

Alam ni Jesus ang kanilang mga iniisip. Sinabi sa kanila ni Jesus, na nagpapalayas Siya ng demonyo sa kapangyarihan ng Diyos, at ito'y nangangahulugang dumating na sa kanila ang kaharian ng Diyos.

Dagdag pa ni Jesus, *Ang hindi panig sa Kanya ay laban sa Kanya, at ang hindi Niya kasamang nag-iipon ay nagkakalat. Mapapatawad ang anumang kasalanan at paglapastangan, ngunit hindi patatawarin ang paglapastangan sa Banal na Espiritu*. *Sinumang magsalita laban sa Anak ng Tao ay patatawarin ngunit sinumang magsalita laban sa Banal na Espiritu ay hindi patatawarin.*

Ang Paglilingkod kay Jesus. Isang araw, lumapit kay Jesus ang isang tagapagturo ng Kautusan at nais nitong sumama sa Kanya kahit saan man Siya magpunta. Ngunit sumagot si Jesus ng ganito: *"may mga lungga ang mga asong gubat at may mga pugad ang mga ibon, ngunit wala man lang matulugan o mapagpahingahan ang anak ng Tao.*

Isa naman sa alagad ang nagsabi kay Jesus na uuwi muna siya upang ipalibing ang kanyang ama. Ngunit sinabi ni Jesus sa kanya na ipaubaya sa mga patay ang paglilibing ng kanilang mga patay.

Nahabag si Jesus sa mga Tao. Patuloy na nangaral si Jesus sa mga sinagoga ng bawat siyudad at bayan, ipinapahayag ang ebanghelyo patungkol sa kaharian ng Diyos at nagpapagaling ng mga may karamdaman. Nahabag Siya sa mga tao sapagkat para silang mga tupang walang pastol. Sinabi Niya sa

kanyang mga alagad, *Napakaraming aanihin ngunit kakaunti ang mag-aani. Idalangin nila sa Panginoon ng harvest na magdala ng mga mag-aani.*

Ang Labindalawang Alagad ay Isinugo ni Jesus (29 AD). Nang panahong iyon, umakyat si Jesus sa isang bundok at magdamag siyang nanalangin sa Diyos. Kinaumagahan, tinawag niya ang Kanyang mga alagad at mula sa kanila ay pumili Siya ng labindalawa na tinawag Niyang mga Apostol.

Sila ay sina Simon na pinangalan niyang *Peter* at kapatid nitong si *Andrew*, at sina *James* at *John*, *Philip*, *Bartholomew*, *Matthew, Thomas*, *James* na anak ni Alphaeus, si *Simon* the Zealot at si *Judas* na anak ni Santiago at si *Judas Iscariot* na naging taksil.

Pinahayo ni Jesus ng dala-dalawa ang mga apostol at sinabihang, *Humayo kayo subalit huwag kayong pupunta sa mga Gentiles o sa bayan ng Samaritano bagkos hanapin ninyo ang mga nawawalang tupa ng Israel at sabihin ninyong ang Kaharian ng langit ay narito na. Magpagaling kayo ng mga may sakit at ketongin, magpalayas ng mga demonyo; huwag tatanggap ng bayad at huwag magdadala ng kahit anong gamit. . . .*

Ang Pagkamatay ni John the Baptist (29 AD). Nang panahon din iyon, sumapit ang kaarawan ni Herodes, sumayaw ang kanyang anak na babae sa harap ng mga panauhin. Labis na nasiyahan si Herod kaya't sumumpa siyang ibibigay sa dalaga ang anumang hingin nito. At ang kahilingan ng dalaga ay ibigay sa kanya ang ulo ni John na tagapagbautismo. Nalungkot ang hari ngunit dahil sa kanyang pangako tinupad nito ang kahilingan ng kanyang anak.

Dumating ang mga alagad ni John, kinuha ang kanyang bangkay at inilibing. Pagkatapos, ibinalita nila kay Jesus ang nangyari.

Lumakad si Jesus sa Ibabaw ng Tubig (29 AD). Pinasakay ni Jesus sa bangka ang kanyang mga alagad at pinauwi niya ang mga tao. Matapos niyang paalisin ang mga ito, mag-isa siyang umakyat sa bundok upang manalangin. Nang nasa laot na ang mga alagad ni Jesus sila ay inatake ng mga alon dahil pasalungat ito sa hangin.

Nang madaling araw na'y sumunod sa kanila si Jesus na naglalakad sa ibabaw ng tubig. Kinilabutan sa takot ang mga alagad nang makita nilang may lumalakad sa ibabaw ng tubig.

Hindi makapaniwala si Peter sa kanyang nakikita kaya't tinawag siya ni Jesus. Mula sa bangka ay lumakad si Peter sa ibabaw ng tubig papunta kay Jesus. Dahil sa napakaliit ng pananampalataya ni Peter, siya'y natakot at nagsimulang lumubog. Agad siyang hinawakan ni Jesus.

Nang makatawid na sila ng dagat, nakarating sila sa Gennesaret. Nakilala ng mga tao si Jesus kaya dinala sa Kanya ang lahat ng mga may sakit at nagsumamo sa Kanya kahit na mahipo man lang ang Kanyang damit. At ang mga nakahipo doon ay gumaling.

Si Jesus ang Tinapay na Nagbibigay-buhay. Kinabukasan, sa Capernaum, nilapitan muli ng mga tao si Jesus. Alam Niya ang kanilang pakay. Sinabi sa kanila ni Jesus, *Hinahanap niyo lang Ako sapagkat nakakita kayo ng mga tanda at nabusog kayo sa tinapay. Huwag ang pagkaing nasisira ang inyong pagsikapang kamtan, kundi ang pagkaing hindi nasisira na nagbibigay ng buhay na walang hanggan na*

ibibigay sa inyo ng Anak ng Tao. Nang tanungin ng mga tao kung ano ang kanilang dapat gawin, sinabi ni Jesus, *Ito ay gawa ng Ama, na sumampalataya kayo sa Kanyang isinugo.*

Sinabi pa ni Jesus na hindi si Moses ang nagbigay sa kanila ng tinapay na galing sa langit kundi ang Kanyang Ama ang nagbibigay sa kanila ng tunay na tinapay na galing sa langit at nagbibigay ng buhay sa mundo.

Nais ng mga tao na bigyan sila ni Jesus ng tinapay na nagbibigay buhay. Sinagot sila ni Jesus, *Ako ang tinapay ng buhay, ang sinumang lumalapit sa Akin ay hindi na magugutom kailanman, at ang sinumang sumampalataya sa Akin ay hindi na mauuhaw kailanman.*

Dahil sa mga sinabi niyang ito, nagbulung-bulungan ang mga Judio sapagkat ang alam nila, si Jesus ay anak nina Joseph and Mary na kilala nila.

Sinabi pa ni Jesus na ang Kanyang mga sinabi sa kanila ay espiritu at buhay at alam Niyang marami sa kanila ang hindi naniniwala. Kaya sinabi din Niya na walang makakalapit sa Kanya kung hindi pinahintulutan ng Ama. Pagkatapos nito, maraming disipulo ni Jesus ang tumalikod at hindi na sumama sa Kanya.

Tinanong ng Panginoon ang Kanyang mga alagad, *Nais niyo rin bang umalis?* Sinabi ni Simon Peter na kanino sila pupunta? Si Jesus lamang ang nagtataglay ng mga salita ng buhay na walang hanggan at sila ay naniniwala na si Jesus ang Banal na mula sa Diyos.

Kinagalitan ni Jesus ang mga Pariseo dahil sa paghingi ng miraculous signs. Umalis na agad si Jesus kasama ang Kanyang mga disipulo patungo sa Dalmanutha. Pinuntahan ng mga Pariseo si Jesus upang subukin Siya kaya't hiniling nilang magpakita Siya ng isang himala mula sa langit. Sinabi ni Jesus na walang himala na matatanggap ang henerasyon na iyon. At iniwan sila ni Jesus at Siya ay sumakay sa bangka.

Nagbabala si Jesus patungkol sa pampaalsang ginagamit ng mga Pariseo at mga Saduseo. Isang araw, nakalimutan ng mga alagad na magdala ng tinapay sa kanilang paglalakbay kaya't sinabi sa kanila ni Jesus na mag-ingat sila sa pampaalsang kinakalat ng mga Pariseo at ni Herodes. Nilinaw sa kanila ni Jesus na hindi tungkol sa literal na tinapay ang tinutukoy niya kundi ang tungkol sa mga katuruan ng mga Pariseo at mga Saduseo at hindi sa pampaalsang ginagamit sa tinapay.

Si Jesus at ang Kanyang mga Disipulo ay naglakbay patungong Cesarea Philippi (29 AD).

Sino ang Anak ng Tao ayon sa mga tao? tanong ni Jesus sa Kanyang mga disipulo.

Ang sabi ng iba ay Ikaw si John the Baptist. Ang iba ay nagsasabing si Elijah at ang iba naman ay si Jeremiah o kung sinumang propeta, sagot nila kay Jesus.

Nagtanong muli si Jesus, *Subalit ano ang inyong sinasabi kung sino Ako?*

"Ikaw ang Cristo, ang Anak ng Diyos na buhay," tugon ni Peter.
Pagkatapos nito ay nagsimulang turuan ni Jesus ang Kanyang mga disipulo patungkol sa daranasin Niyang paghihirap, ang Kanyang kamatayan, at pagkabuhay muli makalipas ang tatlong araw. Tinuro din

Niya ang ganito, *Sinumang nagnanais sumunod sa Akin ay kailangang itakwil ang kanyang sarili, pasanin ang kanyang krus, at sumunod sa Akin. Ang naghahangad na magligtas ng kanyang buhay ay mawawalan nito; ngunit ang mawalan ng kanyang buhay alang-alang sa Akin ay magkakamit nito. Sapagkat ano ba ang mapapala ng isang tao makamtan man niya ang buong daigdig, ngunit mapapahamak naman ang kanyang kaluluwa? Ano ang maibibigay ng isang tao kapalit ng kanyang buhay? Ang sinumang ikahiya Ako at ang Aking mga salita ay ikahihiya Ko rin sa kaluwalhatian ng Ama kasama ang mga anghel.*

Ang Pagbabagong-anyo ni Jesus. Pagkaraan ng anim na araw, isinama ni Jesus si Peter, James at John sa isang mataas na bundok. Natunghayan ng tatlo ang pagbabagong anyo ni Jesus. Nagliwanag na parang araw ang kanyang mukha at nagningning sa kaputian ang kanyang damit. Nakita nila na nag-uusap sina Moses, Elias at si Jesus.

Biglang nililiman ang mga alagad ng isang napakaliwanag na ulap. Mula roon ay may isang tinig na nagsabing *Ito ang minamahal Kong anak na lubos Kong kinalulugdan.*

Sinabihan ni Jesus ang Kanyang mga disipulo na huwag ipagsasabi ang kanilang nasaksihan hanggat di bumangon mula sa mga patay ang Anak ng Tao.

Pagbalik nila sa Galilea, muling binanggit ni Jesus ang Kanyang kamatayan at muling pagkabuhay. Nang magkatipon sa Galilea ang mga alagad, sinabi sa kanila ni Jesus, "*Ang Anak ng Tao ay ipagkakanulo at papatayin, ngunit siya'y muling bubuhayin sa ikatlong araw."* At sila'y lubhang nalungkot.

Sa Capernaum, ginamit ni Jesus ang pagbabayad ng Temple tax upang ituro sa mga alagad na Siya ang Anak ng Diyos. Lumapit kay Peter ang mga maniningil ng buwis para sa Templo. Dahil sa wala silang pambayad, inutusan ni Jesus si Peter na magtungo sa lawa at mamingwit. Sa unang isda na mahuhuli niya, kukunin niya sa bibig nito ang isang salaping pilak upang pambayad ng buwis.

Tinuro din ni Jesus sa mga disipulo ang patungkol sa childlike faith at pagiging alipin ng lahat (29 AD). Nang mga sandaling iyon, lumapit kay Jesus ang mga alagad at tinanong nila si Jesus kung sino ang pinakadakila sa kaharian ng langit. Tumawag si Jesus ng isang bata pinatayo sa gitna nila at sinabi, "Tandaan ninyo: *kapag hindi kayo nagbago at naging katulad ng mga bata, hinding-hindi kayo makakapasok sa kaharian ng langit. Ang sinumang nagpapakababa na gaya ng batang ito ay siyang pinakadakila sa kaharian ng langit. Ang sinumang tumatanggap sa isang batang katulad nito alang-alang sa Akin, Ako ang kanyang tinatanggap."*

Tinuro din ni Jesus na hindi dapat maging sanhi upang ang iba ay magkasala. Sabi ni Jesus, *"Mas mabuti pa sa isang tao ang siya'y bitinan sa leeg ng isang malaking gilingang-bato at ihulog sa kailaliman ng dagat kaysa siya'y maging sanhi ng pagkakasala ng isa sa maliliit na ito na nananampalataya sa kanya.* Kung ang kamay o paa ang nagiging sanhi ng pagkakasala, putulin iyon at itapon. Mas mabuti pa ang magkaroon ng buhay na walang hanggan na putol ang isang kamay o isang paa, kaysa kumpleto ang dalawang kamay at dalawang paa na itatapon sa apoy na hindi namamatay. Kung ang mata naman ang siyang nagiging sanhi ng pagkakasala, dukitin ito at itapon! Mas mabuti pa ang magkaroon ng buhay na walang hanggan na bulag ang isang mata, kaysa may dalawang mata kang itapon sa apoy ng impiyerno."

Kung magkasala ang isang kapatid: Kung magkasala ang kapatid mo, puntahan ito at kausapin ng sarilinan. Kapag nakinig siya, naibalik mo na ang pagsasamahan bilang magkapatid.

Ngunit kung ayaw niyang makinig sa iyo, magsama ka pa ng isa o dalawang tao upang ang lahat ng pinag-usapan ninyo ay mapatunayan ng dalawa o tatlong saksi. Kung ayaw niyang makinig sa kanila, sabihin mo sa iglesya ang nangyari. At kung ayaw pa rin niyang makinig sa iglesya, ituring mo siyang parang Hentil o isang maniningil ng buwis."

Kapangyarihang magbawal o magpahintulot: Sabi ni Jesus "Tandaan ninyo: anumang ipagbawal ninyo dito sa lupa ay ipagbabawal sa langit, at ang ipahintulot ninyo dito sa lupa ay ipahihintulot sa langit. Dagdag pa ni Jesus, kung ang dalawa sa inyo ay nagkaisa dito sa lupa sa paghingi ng anuman, ito'y ipagkakaloob sa inyo ng aking Ama na nasa langit. Sapagkat saanman may dalawa o tatlong nagkakatipon sa pangalan Niya, naroon si Jesus na kasama nila."

Kapanig natin ang hindi laban sa atin: Isang araw, si John ay lumapit kay Jesus at iniulat nito na nakakita sila ng isang taong nagpapalayas ng mga demonyo sa pamamagitan ng kanyang pangalan.

Ngunit sinabi ni Jesus sa kanila, *ang mga taong gumagawa ng himala sa pamamagitan ng pangalan niya ay hindi dapat pagbawalan sapagkat hindi magsasalita ng masama laban sa kanya pagkatapos gawin ito.*

Feast of Tabernacles 29 AD

Patagong naglakbay si Jesus patungong Jerusalem upang makipagdiwang sa Feast of Tabernacles. Sinugo niya ang ilan sa Kanyang mga alagad upang mauna sapagkat daraan sila sa Samaria. Ngunit ayaw silang patuluyin ng mga Samaritano kaya nagtanong sina James at John kay Jesus kung magpapababa sila ng apoy mula sa langit upang tupukin ang mga ito. Nilingon sila ni Jesus at pinagalitan at nagpunta na lamang sila sa ibang nayon.

Habang hinahanap ng pamunuan ng mga Judio si Jesus, ang mga tao ay nagbubulong-bulungan tungkol sa Kanya.

Sa kalagitnaan ng pagdiriwang, si Jesus ay nagtungo sa temple upang mangaral. Habang ipinangangaral Niya kung sino Siya, ang pamunuan ng mga Judio ay nakikipagtalo sa Kanya dahil sa Kanyang mga pahayag. Matapos Niyang ipahayag ang banal na pangalan ng Panginoon bilang "I AM," ang mga Judio na hindi makapaniwala sa Kanyang pagpapahayag ay nagbalak na Siya ay batuhin subalit naitago Niya ang sarili at lumabas sa templo.

Isinugo ni Jesus ang pitumpu't dalawa: Pumili ang Panginoon ng pitumpu't dalawa. Sila ay isinugo niya ng dala-dalawa sa bawat bayan at pook na Kanya ring pupuntahan. Sinabi Niya rin sa kanila na marami ang aanihin subalit kakaunti ang manggagawa.

Masayang-masayang bumalik ang pitumpu't dalawa. Iniulat nila kay Jesus na napapasunod nila ang mga demonyo dahil sa kapangyarihan ng Kanyang pangalan. Sinabi ni Jesus sa kanila na binigyan Niya sila ng kapamahalaan sa kapangyarihan ng kaaway. Subalit hindi iyon ang dapat nilang ikagalak, kundi magalak sila sapagkat ang kanilang mga pangalan ay nakasulat na sa langit.

Dumalaw si Jesus kina Martha at Mary. Si Jesus at ang kanyang mga alagad ay nagpatuloy sa kanilang paglalakbay at pumasok sa isang nayon. Malugod silang tinanggap sa tahanan ni Martha. Si Martha ay abalang-abala sa paghahanda samantalang ang kanyang kapatid na si Mary ay piniling makinig sa tinuturo ni Jesus. Lumapit si Martha kay Jesus at sinabing pagsabihan ang kanyang kapatid na tulungan siya ngunit sinabi ng Panginoon sa kanya na pinili ni Mary ang mabuti at ito'y hindi aalisin sa kanya.

Katuruan tungkol sa panananalangin: Nakita ng mga alagad na si Jesus ay nananalangin kaya't ninais nilang magpaturo kay Jesus kung paano ang manalangin. Sinabi ni Jesus sa kanila, *Kung kayo'y mananalangin, sabihin ninyo:*

Ama namin, sumasalangit Ka. Sambahin ang ngalan Mo. Dumating nawa ang Iyong kaharian. Matupad ang Iyong kalooban dito sa lupa gaya ng sa langit. Bigyan Mo po kami ng aming pagkain sa araw-araw at patawarin Mo kami sa aming mga kasalanan, gaya ng pagpapatawad namin sa nagkakasala sa amin. Ilayo Mo kami sa tukso at iligtas sa kasamaan. Sumasa Iyo ang paghahari at kapangyarihan at kaluwalhatian magpakailanman.

Dagdag pa ni Jesus, *Humingi kayo at kayo'y bibigyan; humanap kayo at kayo'y makakatagpo; kumatok kayo at kayo'y pagbubuksan. Sapagkat ang bawat humihingi ay tatanggap; ang bawat humahanap ay makakatagpo; at ang bawat kumakatok ay pagbubuksan.*

Ang tunay na Pastol: Sabi ni Jesus ang pumapasok sa kulungan ng mga tupa nang hindi sa pinto nagdaraan ay isang magnanakaw at tulisan. Ngunit ang nagdaraan sa pintuan ay siyang pastol ng mga tupa. Ang isang pastol ay pinakikinggan ng tupa ang kanyang tinig. At ang Pastol ang nangunguna sa kanila at sumusunod naman ang mga ito sapagkat kilala nila ang kanyang tinig. Hindi sila susunod sa iba.

Festival of Dedication (30 AD). Nang mga panahong iyon, ang Feast of Dedication ay ginaganap sa Jerusalem. Habang naglalakad si Jesus sa Templo, pinaligiran Siya ng mga Judio at pinipilit Siyang sabihin na lang sa kanila kung Siya nga ang Cristo. Sinabi ni Jesus na hindi naman sila naniniwala sa Kanyang mga sinasabi. Marami na Siyang ginawa sa pangalan ng Kanyang Ama subalit hindi pa rin sila naniniwala sapagkat hindi sila bahagi ng Kanyang kawan. Naririnig ng Kanyang tupa ang Kanyang tinig at sila ay sumusunod sa Kanya. Sinabi pa Niya na Siya at ang Ama ay iisa.

Pumulot ng mga bato ang mga Judio upang batuhin si Jesus sa pag-aakalang nilalapastangan Niya ang Diyos. Tinangka nilang dakpin si Jesus ngunit hindi sila nagtagumpay. Bumalik si Jesus sa Perea at nagturo sa bayan kung saan nagbautismo si John the Baptist ng mahigit dalawa at kalahating taon.

Sa panahong ito, nagturo din si Jesus tungkol sa pagpasok sa kaharian ng Diyos, ang Kanyang nalalapit na kamatayan sa Jerusalem, ang patungkol sa pag-ibig at pagpapakumbaba, ang hindi pagtanggi sa alok na buhay na walang hanggan, ang pagnanais na unahin ang Diyos sa lahat ng bagay, ang pag-ibig sa mga nawawala, ang pagtuon sa Diyos at Kanyang salita, at ang kahalagahan ng pagpapatawad at buong pananampalatayang paglilingkod sa Diyos (Luke 13–17:1-10).

Pagmamataas at pagpapakumbaba: Sabi ni Jesus, *Ang mga nagmamataas ay ibababa, at ang nagpapakumbaba ay itataas.*

Ang pagiging alagad: Sumama kay Jesus ang napakaraming tao. Sinabi ni Jesus sa kanila na *Hindi Ko maaaring maging alagad ang sinumang umiibig sa kanyang ama at ina, asawa't anak, mga kapatid, at maging sa sarili niyang buhay nang higit sa Akin. Ang hindi magpasan ng sarili niyang krus at sumunod sa Akin ay hindi karapat-dapat sa Akin.*

Hindi mawawalan ng bisa ang kautusan: Kinutya ng mga Pariseo si Jesus. Kaya nagsalita si Jesus patungkol sa Kautusan ni Moses at ang sinulat ng mga propeta ay may bisa hanggang sa pagdating ni

John na Tagapagbautismo. Mas madali pang maglaho ang langit at lupa kaysa mawalan ng bisa ang kahit isang tuldok ng Kautusan.

Ang Mayaman at si Lazarus: May isang mayamang laging nakasuot ng mamahaling damit at saganang-sagana sa pagkain araw-araw. May isa namang pulubing nagngangalang Lazarus na tadtad ng sugat sa katawan at nakahiga sa pintuan ng mayaman. Nang pareho silang namatay. Ang pulubi ay dinala ng mga anghel sa piling ni Abraham at nagtamasa ng buhay na walang hanggan. Samantalang ang mayaman ay inilibing at nagdurusa dahil sa kanyang mga ginawa.

Pananampalataya sa Diyos: Hiniling ng mga Apostol sa Panginoon na dagdagan ang kanilang pananampalataya ngunit sinabi sa kanila ng Panginoon, "Kung ang kanilang pananampalataya ay sinlaki ng butil na mustasa, masasabi nila sa puno na mabunot ka at matanim sa dagat, ito ay susunod.

Ang Pagdating ng Kaharian ng Diyos: Minsan si Jesus ay tinanong ng mga Pariseo kung kailan darating ang kaharian ng Diyos. Sinabi ni Jesus na walang makikitang palatandaan ng pagdating ng kaharian ng Diyos. Nasabi iyon ni Jesus sapagkat ang kaharian ay taglay na ng Kanyang mga tupang ibinigay sa Kanya ng Ama.

Ang talinghaga ng pariseo at ng Maniningil ng Buwis: Isang araw, may dalawang lalaking pumasok sa Templo upang manalangin, ang isa ay Pariseo at ang isa ay maniningil ng buwis. Ang Pariseo ay nanalanging nakatingala at pinagyabang ang kanyang mga nagawa para sa Diyos samantalang ang maniningil ng buwis nama'y nakatayo sa malayo at di man lamang makatingin sa langit. Dinadagukan niya ang kanyang dibdib at hinihiling niyang kahabagan siya ng Panginoon sapagkat siya ay makasalanan at ang lalaking ito ay umuwing matuwid sa harapan ng Diyos, at hindi ang Pariseo.

Ipinanalangin ni Jesus ang mga bata: May nagdala ng mga bata kay Jesus ngunit pinagbawalan sila ng mga alagad na lumapit kay Jesus. Nang biglang nagsalita si Jesus at sinabing, *Hayaan ninyong lumapit sa Akin ang mga bata. Huwag ninyo silang pagbawalan sapagkat ang mga katulad nila ang mapapabilang sa kaharian ng langit.* Ipinatong nga Niya sa mga bata ang kanyang kamay, at pagkatapos, siya'y umalis.

Ang binatang mayaman: May isang lalaking lumapit at nagtanong kay Jesus kung anong mabuting bagay ang dapat niyang gawin upang makamtan ang buhay na walang hanggan. Ang sagot sa kanya ni Jesus na kung ibig niyang maging ganap, ipagbili niya ang lahat ng kanyang ari-arian at ipamahagi sa mga mahihirap. At magkakaroon siya ng kayamanan sa langit. Pagkatapos, bumalik siya at sumunod sa Kanya.

Ikatlong Pagpapahayag ni Jesus ng Kanyang Kamatayan: Nang nasa daan na sila papuntang Jerusalem, ibinukod ni Jesus ang labindalawang alagad at sinabi sa kanila na sila ay pumunta sa Jerusalem. Doo'y ipagkakanulo ang Anak ng Tao sa mga punong pari at sa mga tagapagturo ng Kautusan. Hahatulan ng kamatayan at ibibigay sa mga Hentil. Siya'y kukutyain, hahagupitin at ipapako sa krus ngunit muli siyang bubuhayin ng Diyos sa ikatlong araw.

Nakilala ni Zacchaeus si Jesus: Si Zacchaeus ay isang mayamang pinuno ng mga maniningil ng buwis. Sinikap niyang makita si Jesus upang makilala kung sino ito, ngunit sa dami ng tao, hindi niya ito makita dahil siya'y pandak. Kaya't patakbo siyang nauna sa dadaanan ni Jesus at umakyat sa isang puno. Nang makita siya ni Jesus sinabihan siya nitong bumaba sa puno sapagkat Siya ay tutuloy sa kanyang bahay.

At sinabi ni Zacchaeus kay Jesus na ipamimigay niya sa mga mahihirap ang kalahati ng kanyang mga kayamanan. At sinabi sa kanya ni Jesus na ang kaligtasan ay dumating ngayon sa sambahayang iyon sapagkat anak ni Abraham ang taong iyon.

Matagumpay na Pagpasok sa Jerusalem (30AD). Ayon sa utos ni Jesus, dinala ng mga alagad nila ang asno at bisiro kay Jesus at isinapin sa likod ng mga ito ang kanilang balabal at sumakay si Jesus. Maraming naglatag ng kanilang balabal sa daan; mayroon namang pumutol ng mga sanga ng kahoy at ito'y inilatag sa daan. Pagpasok ni Jesus sa Jerusalem, nagulo ang buong lunsod. Nagbubulung-bulungan sila kung sino si Jesus.

Si Jesus sa Templo: Pumasok si Jesus sa Templo at sinimulang ipagtabuyan ang mga nagtitinda roon. Habang si Jesus ay nasa Templo, lumapit sa Kanya ang mga bulag at mga pilay at sila'y Kanyang pinagaling.

Si Jesus ay araw-araw nagtuturo sa loob ng Templo. Pinagsikapan Siyang ipapatay ng mga punong pari, mga tagapagturo ng Kautusan at mga pinuno ng bayan. Subalit wala silang makitang paraan upang maisagawa ito dahil taimtim na nakikinig sa Kanya ang buong bayan.

Ang Pagbabayad ng Buwis: Ilan sa mga Pariseo at ilan sa mga tagasunod ni Herodes ang pinapunta kay Jesus upang siluin siya sa kanyang pananalita. Kaya lumapit sila sa Kanya at tinanong nila kung labag sa kautusan ang magbayad ng buwis sa Emperador. Alam ni Jesus na sinusubok lamang Siya. Kaya't sinabi Niya sa mga Pariseo na ibigay sa Emperador ang para sa Emperador at sa Diyos ang para sa Diyos. At sila'y labis na namangha sa Kanya.

Ang pinakamahalagang utos: Nagtipon-tipon ang mga Pariseo at isa sa kanila na dalubhasa sa Kautusan ang nagtanong kay Jesus upang subukin Siya, "ano ang pinakamahalagang utos sa Kautusan?" Sumagot si Jesus at sinabing *"Ibigin mo ang Panginoon mong Diyos nang buong puso mo, buong kaluluwa mo, at buong pag-iisip mo at buong lakas.* Ito naman ang pangalawa: *Ibigin mo ang iyong kapwa gaya ng pag-ibig mo sa iyong sarili. Sa dalawang utos na ito nakasalalay ang buong Kautusan ni Moises at ang katuruan ng mga propeta."*

Babala laban sa mga tagapagturo ng Kautusan: Habang nakikinig ang lahat kay Jesus, sinabi niya sa kanyang mga alagad, "Mag-ingat kayo sa mga tagapagturo ng Kautusan na mahilig lumakad nang may mahahabang kasuotan at gustung-gustong batiin sa mga pamilihan. Mahilig silang umupo sa mga pangunahing upuan sa mga sinagoga at sa mga upuang pandangal sa mga handaan. Inuubos nila ang kabuhayan ng mga biyuda, at ginagamit ang kanilang mahahabang dasal bilang pakitang-tao. Dahil diyan, lalo pang bibigat ang parusa sa kanila."

Ang handog ng isang biyuda: Nang tumingin si Jesus sa paligid, nakita niya ang mayayaman na naglalagay ng mga handog sa Templo. At napansin ni Jesus ang isang dukhang biyuda na naghulog ng dalawang salaping tanso. At sinabi niya sa kanyang mga alagad, *Ang inihandog ng dukhang biyudang iyon ay higit pa sa inihandog nilang lahat. Ang inilagay nila ay bahagi lamang ng kanilang kasaganaan, ngunit ang kanyang ibinigay ay ang buo niyang kabuhayan.*

Ang Propesiya ni Isaias tungkol sa kanilang pagiging bulag: Kahit na nasaksihan na ng mga tao ang maraming himalang ginawa ni Jesus, hindi parin sila naniniwala sa kanya. Nangyari ito upang matupad

ang sinabi ni propeta Isaias na "sino ang maniniwala sa kanilang ibabalita". Gayunman, marami ring pinuno ng mga Judio ang naniwala sa kanya. Subalit hindi nila maipahayag ito dahil sa takot sa mga Pariseo, na baka sila'y itiwalag sa sinagoga.

Tungkol sa Pagkawasak ng Templo: Lumabas si Jesus sa Templo. Sinabi niya sa kanyang mga alagad na ang mga nakikita nilang mga gusali ay guguho.

Mga Kahirapan at Pag-uusig na Darating: Habang si Jesus ay nakaupo sa Bundok ng mga Olibo, palihim siyang tinanong ng kanyang mga alagad, "kailan mangyayari ang Iyong mga sinabi, at ano ang mga palatandaan ng kanyang muling pagparito at ng katapusan ng mundo?" Ito ang ilan sa mga sagot ni Jesus:

1) *Sapagkat marami ang darating sa ngalan Ko, at sasabihing sila ang Cristo, at marami ang malilinlang.*
2) *Makakarinig kayo ng mga digmaan at mga rebolusyon, subalit huwag kayong mabahala. Kailangang mangyari ang mga ito,*
3) *Maglalaban ang bansa laban sa bansa, at kaharian laban sa kaharian.*
4) *Magkakaroon ng lindol, taggutom at salot sa maraming lugar. Lahat ng ito ay tulad sa simula ng hirap sa panganganak.*
5) *Kayo ay pahihirapan at papatayin, kapopootan kayo ng lahat ng bansa dahil sa Akin.*
6) *Marami ang tatalikod sa pananampalataya at makararanas ng pagtataksil at pagkamuhi.*
7) *Maraming mga huwad na propeta ang magsusulputan at manlilinlang ng maraming tao.*
8) *Dahil sa pagdami ng kabuktutan, ang pagmamahal ng karamihan ay manlalamig, subalit ang magiging matatag hanggang wakas ay maliligtas.*
9) *Ang <u>gospel of the kingdom</u> na ito ay ibubunyag sa buong mundo bilang patotoo sa lahat ng bansa, <u>and then the end will come</u>.*

Ang Pag-ibig ni Jesus sa Jerusalem: Nang malapit na si Jesus sa Jerusalem at natatanaw niya na ang lunsod, ito'y kanyang tinangisan. Sapagkat darating ang araw na magkakampo sa paligid nila ang kanilang mga kaaway. Wawasakin sila at lilipulin. Wala silang iiwanang magkapatong na bato sapagkat hindi nito pinansin ang pagdalaw ng Diyos.

Ang Paghuhukom (Ang mga Tupa at Kambing): Sa maluwalhating pagdating ng Anak ng Tao, kasama ang lahat ng anghel, uupo siya sa kanyang trono ng kaluwalhatian. Titipunin sa harapan niya ang lahat ng mga bansa at sila'y kanyang pagbubukud-bukurin, tulad ng ginagawa ng pastol sa mga tupa at mga kambing. Ilalagay niya sa kanyang kanan ang mga tupa at sa kaliwa naman ang mga kambing. Ang mga tupa ay pupunta sa buhay na walang hanggan samantalang ang kambing ay ilalagay sa kaparusahang walang hanggan.

Matapos ang mga pangangaral ni Jesus, at malapit na ang Paskwa, patuloy na pinagplaplanuhan ng mga punong pari at mga escriba ang pagpatay kay Jesus sapagkat natatakot sila sa mga tao.

Binuhusan ng Pabango ang mga Paa ni Jesus. Anim na araw bago sumapit ang Pista ng Paskwa, si Jesus ay nagpunta sa Bethania, kung saan nakatira si Lazarus na kanyang muling binuhay. Isang hapunan ang inihanda roon para sa kanya. Si Mary ay kumuha ng isang bote ng mamahaling pabangong galing sa katas ng dalisay na nardo, at ibinuhos sa paa ni Jesus. Pagkatapos, pinunasan niya ang mga ito ng kanyang buhok. At napuno ang buong bahay ng halimuyak ng pabango.

Part Three: The Third and Final Passover, Death, Burial of Jesus

Si Judas Iscariot, ang isa sa labindalawang disipulo ay pumunta sa chief priest at nagtanong kung ano ang kanilang ibibigay sa kanya kung ibibigay niya si Jesus sa kanila. Binigyan nila si Judas ng 30 pirasong silver at mula noon ay naghanap siya ng pagkakataon upang maipagkanulo niya si Jesus.

Ang Banal na Hapunan (30AD). Sa unang araw ng Unleavened Bread, ang mga disipulo ay nagtanong kay Jesus kung saan Niya nais na ganapin nila ang Passover. Binigyan sila ng instruction ni Jesus. Nang gabing iyon, habang sila ay kumakain, sinabi ni Jesus na ang isa sa kanila ay magtataksil sa Kanya. Sila ay nalungkot at nagtanong kay Jesus kung sila ba ang Kanyang tinutukoy. Tinanong din ni Judas kung siya ba ang Kanyang tinutukoy. Sinagot siya ni Jesus ng, *Sinabi mo na.*

Ngayon, habang sila ay kumakain, dumampot si Jesus ng tinapay at matapos magpasalamat sa Diyos ay pinaghati-hati Niya iyon, ibinigay sa mga alagad at sinabing, *Kumuha kayo at kumain, ito ang Aking katawan.*" Pagkatapos, dinampot Niya ang kopa, nagpasalamat at ibinigay iyon sa kanila at sinabing, *Uminon kayong lahat mula rito, sapagkat ito ang Aking dugo na katibayan ng tipang mabubuhos para sa kapatawaran ng kasalanan ng marami.*

Hinugasan ni Jesus ang mga Paa ng mga Alagad. Bisperas na noon ng Paskwa. Alam ni Jesus na dumating na ang takdang oras ng kanyang pag-alis sa daigdig na upang bumalik sa Ama. Pagsapit ng hapunan, inilagay na ng diyablo sa isip ni Judas na ipagkanulo si Jesus. Si Jesus ay naglagay ng tubig sa isang palanggana at sinimulang hugasan ang mga paa ng mga alagad at pinunasan ng tuwalyang nakabigkis sa kanyang baywang.

Ginawa iyon ni Jesus upang maging halimbawa sa mga alagad at ito ay kanilang tularan. Dapat din nilang hugasan ang paa ng isa't isa. Sinabi sa kanila ni Jesus *na ang alipin ay hindi nakakahigit sa kanyang panginoon, ni ang sinugo kaysa sa nagsugo sa kanya. Ngayong alam na ninyo ito, pinagpala kayo kung ito'y gagawin ninyo.*

Ang Pangako tungkol sa Banal na Espiritu. Si Jesus ay nangako sa kanyang mga alagad na sila ay bibigyan niya ng isa pang Patnubay na magiging kasama nila magpakailanman. Iyon ay ang Espiritu ng katotohanan, na hindi matanggap ng sanlibutan. Ang Espiritu Santo na isusugo ng Ama sa pangalan ni Jesus, ang siyang magtuturo sa kanila ng lahat ng bagay at magpapaalala ng lahat ng sinabi ni Jesus sa kanila.

Idinalangin ni Jesus ang Kanyang mga Alagad: Pagkasabi ni Jesus ng mga iyon, tumingala Siya sa langit at Kanyang sinabi na natapos na Niya ang pinapagawa ng Kanyang Ama. Idinalangin ni Jesus ang lahat ng ibinigay sa Kanya ng Ama. Hiniling ni Jesus na pakaingatan sila at bigyan ng kagalakan habang nasa sanlibutan.

Ang Panalangin sa Gethsemane: Isinama ni Jesus ang kanyang mga alagad sa Bundok at Siya ay nanalangin sapagkat nagsimulang mabagabag at maghirap ang Kanyang kalooban. Nagbalik Siya at dinatnan Niyang natutulog ang tatlong alagad Niya. Sinabi Niya sa kanila na sila ay magbantay at manalangin upang huwag silang madaig ng tukso. Dalawang beses pang bumalik si Jesus sa bundok at nanalangin, dalawang beses din Niyang nadatnan ang kanyang mga alagad na natutulog. Kaya't sinabi niya sa kanila na "*dumating na ang oras na ang Anak ng Tao ay ipagkakanulo sa mga makasalanan.*

Ang Pagdakip Kay Jesus (30AD). Nagsasalita pa lamang si Jesus, nang dumating si Judas kasama ang maraming tao na may dalang mga tabak at pamalo. Isinugo sila ng mga punong pari at mga pinuno ng bayan. Nilapitan ni Judas si Jesus at hinagkan sapagkat sinabi niya sa mga tao na kung sino ang kanyang hahagkan, iyon ang kanilang dadakpin.

Nangyari ang lahat ng iyon upang matupad ang sinulat ng mga propeta. Dinakip si Jesus at tumakas ang mga alagad.

Si Jesus sa Harap ng Kataas-taasang Kapulungan ng mga Judio: Si Jesus ay dinala sa bahay ni Caiafas, ang pinakapunong pari; doon nagtipon ang mga tagapagturo ng Kautusan at ang mga pinuno ng bayan. Samantala, ang buong kapulungan ay naghahanap ng maipaparatang laban kay Jesus ngunit wala silang nakita kahit na maraming humarap na sinungaling na saksi laban sa kanya. Biglang may dalawang saksi na humarap at nagsabing *"kaya ni Jesus gibain ang Templo ng Diyos at muli itong itatayo sa loob ng tatlong araw."*

Hindi umiimik si Jesus at tinanong Siyang muli ng pinakapunong pari kung siya ba talaga ang Cristo, na Anak ng Diyos. At sumagot si Jesus na di magtatagal at makikita na nila ang Anak ng Tao na nakaupo sa kanan ng makapangyarihang Diyos at dumarating na nasa alapaap!

Pagkarinig nito, pinunit ng pinakapunong pari ang kanyang damit at sinabing nilapastangan ni Jesus ang Diyos. At nais nilang mamatay si Jesus. Dinuraan nila si Jesus sa mukha at pinagsusuntok. Pinagsasampal naman siya ng iba, at kinutya.

Ikinaila ni Peter si Jesus: Samantala, si Peter ay nakaupo noon sa patyo. Nilapitan siya ng isang babae at tinanong kung kasamahan rin siya ni Jesus na taga-Galilea. Ngunit nagkaila si Peter sa harap ng lahat. Tatlong beses ikinaila ni Peter si Jesus. At tumilaok ang manok. Biglang naalala ni Peter ang sinabi ni Jesus, "na bago tumilaok ang manok, tatlong beses niyang ikakaila si Jesus." Lumabas si Peter at tumangis nang buong kapaitan.

Dinala si Jesus kay Pilato: Kinaumagahan, nagpulong ang mga punong pari at mga pinuno ng bayan kung paano nila maipapapatay si Jesus. Siya'y kanilang iginapos at dinala kay Pilato na gobernador.

Ang Pagkamatay ni Judas: Nang malaman ng taksil na si Judas na si Jesus ay nahatulan na mamatay, nagsisi siya at isinauli sa mga punong pari at mga pinuno ng bayan ang tatlumpung pirasong pilak. Inihagis ni Judas sa loob ng Templo ang mga pilak at pagkaalis doon, siya'y nagbigti.

Sa Harapan ni Herodes: Nang malaman ni Pilato na si Jesus ay sakop ni Haring Herodes, ipinadala nila si Jesus sa kanya. Tuwang-tuwa si Herodes nang makita si Jesus. Matagal na niyang ibig makita ito sapagkat marami siyang nababalitaan tungkol dito. Umaasa si Herodes na gagawa si Jesus ng ilang himala, at nais niyang makita iyon. Marami siyang itinanong kay Jesus, ngunit hindi ito sumagot kahit minsan.

Si Jesus ay hinamak at tinuya ni Herodes at ng mga kawal nito. Siya ay dinamitan nila ng magarang damit, at ipinabalik kay Pilato. At nang araw ding iyon, naging magkaibigan sina Herodes at Pilato na dati'y magkagalit.

Hinatulang Mamatay si Jesus: Nakaugalian na ng gobernador na tuwing Paskwa ay magpalaya ng isang bilanggo na hinihiling ng taong-bayan. Noon ay may isang kilalang bilanggo na kilala sa kasamaan na ang

pangalan ay *Barabbas.* Tinanong ni Pilato ang taong bayan kung sino ang nais nilang palayain. Si Barabbas ba o si Jesus na tinawag na Cristo. Ngunit mas pinili ng mga tao na palayain si Barabbas. At nais nila na si Cristo ay ipako sa Krus.

Walang nagawa si Pilato kaya’t pinalaya nila si Barabbas at ipinahagupit si Jesus. Pagkatapos, ibinigay siya sa kanila upang ipako sa krus.

Hinamak ng mga Kawal si Jesus: Si Jesus ay dinala ng mga kawal ng gobernador sa palasyo nito, at nagkatipon ang buong batalyon sa paligid niya. Siya’y hinubaran nila at sinuotan ng isang balabal na matingkad na pula. Kumuha sila ng matitinik na baging at ginawa itong korona at ipinutong sa Kanya. Pagkatapos, pinahawak sa Kanyang kanang kamay ang isang tangkay ng tambo. Siya'y niluhud-luhuran nila at kinutya. Matapos kutyain, hinubad nila ang balabal at muling sinuotan ng sarili niyang damit. Pagkatapos, inilabas Siya upang ipako sa krus.

Crucifixion (30 AD)
Ipinako sa Krus si Jesus: Paglabas ng lungsod, nakita ng mga sundalo si Simon na taga-Cirene. Pilit nilang ipinapasan sa kanya ang krus ni Jesus. Binigyan nila si Jesus ng alak na hinaluan ng apdo, ngunit nang matikman Niya iyon ay hindi niya ininom.

Nang maipako na si Jesus sa krus, pinaghati-hatian ng mga kawal ang Kanyang mga damit, naupo sila at Siya’y binantayan. Inilagay nila sa Kanyang ulunan ang paratang laban sa Kanya na may nakasulat na ganito, “Ito'y si Jesus na Hari ng mga Judio.” At may dalawang magnanakaw na ipinako rin sa krus na kasabay ni Jesus.

Ang Pagkamatay ni Jesus: Nang mag-aalas tres na ng hapon, sumigaw si Jesus at Kanyang sinabi sa Diyos Ama kung bakit Siya nito pinabayaan. At sa pangalawang pagkakataon, muling sumigaw si Jesus nang malakas at Siya’y nalagutan ng hininga.

Biglang nahati ang tabing ng Templo. Nayanig ang lupa at nabiyak ang mga bato. Nasindak ang opisyal at ang mga kawal nang maramdaman nila ang lindol at masaksihan ang lahat ng nangyari. Sabi nila “Tunay na siya’y Anak ng Diyos”.

Ang Paglibing Kay Jesus: Pagsapit ng dilim, dumating si Joseph, isang mayamang taga-Arimathea na tagasunod din ni Jesus. Kinuha niya ang bangkay ni Jesus binalutan niya ito ng malinis na tela ng lino. Inilagay niya ito sa kanyang libingan. Naroon sina Mary Magdalene at ang isa pang Mary na nakaupo sa tapat ng libingan.

Ang mga Bantay sa Libingan: Kinabukasan, pagkatapos ng Araw ng Paghahanda, sama-samang nagpunta kay Pilato ang mga punong pari at ang mga Pariseo. Sinabi nila pabantayan ang libingan ni Jesus dahil baka sila’y dayain ng mga alagad ni Jesus sapagkat naalala nila ang sinabi ni Jesus na Siya ay mabubuhay sa ikatlong araw.

==

Sources:
[1]The Reformation Study Bible English Standard Version
[2]https://www.biblestudytools.com/topical-verses/parables-of-jesus/
[3]https://www.christianity.com/jesus/life-of-jesus/miracles
[4]https://www.understandchristianity.com/timelines/chronology-jesus-life-minist

==

© March 14, 2020 Conrad Jun Tolosa
All rights reserved. No part of this material may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means except for brief quotations for the purpose of review or comments, without the prior permission of the publisher, Philippine Biblical Worldview Foundation, Inc.